

Nový návrh rekonštrukcie pražskej Invalidovny vyvolal množstvo búrlivých reakcií a to najmä na sociálnych sieťach, v prostredí anonymnom, často hrubom a neodbornom. Osobne som pozorovala v mnohých diskusiách nedostatok informácií, ktoré hodnotiaci dostali, zverejňovanie fotografií bez vysvetlenia konceptu architekta alebo Národného pamiatkového ústavu. Zvláštne pôsobilo, keď sa v duchu bulvarizácie pohli aj authority odbornej obce vo svojich komentároch.

Ukotvenie vo faktoch a odborná diskusia, ako aj názory verejnosti sú dôležitou súčasťou stavebných zásahov týkajúcich sa pamiatok, ktoré máme záujem chrániť a zveľaďovať. Je však zarážajúce povšimnúť si tvrdú kritiku, ale pritom nereflektovať na stav pamiatok v Čechách. Prázdne historické budovy, rozpadávajúce sa prekryté fasády a zatlčené okná sú v mnohých častiach Prahy súčasťou ulice. Prázdna a nevyužitá budova, ktorá nemá funkciu je odsúdená k zániku. Štát dlhodobo neinvestuje dostatočné prostriedky do ochrany pamiatok a preto je absurdné blúzniť o vytváraní skanzenov v mestách v budovách, ktoré je možné účelovo využiť, citlivo zrekonštruovať a sprístupniť verejnosti. Sklenená prístavba, vyvolávajúca vášnivé emócie, slúži ako technické zázemie budovy. Poškodenie vnútorných častí pôvodnej budovy považujem za oveľa závažnejší zásah, ako vytvorenie sklenenej dostavby, navyiac v zadnej časti budovy, ktorá tento účel zastreší. Zároveň bude filharmonický orchester umiestnený v dôstojnom priestore, ktorý bude spĺňať technické štandardy potrebné pre organizáciu takéhoto charakteru.

Projekt počíta s vytvorením múzea, ktoré verejnosti ponechá možnosť zoznámiť sa s históriou a pôvodným účelom budovy. Zároveň je kľúčové vziať na vedomie aj finančné možnosti a nezávislosť NPÚ, ktorá sa otvára po vytvorení priestoru multifunkčnej sály.

V laickej verejnosti často žije idea, že zachovávanie priestoru v jeho pôvodnej podobe je jediné správne riešenie. Je však prirodzenou súčasťou mesta, že sa vyvíja a že sú budovy neustále prestavované a uspořobené modernému účelu. Preto máme možnosť na pražskom hrade obdivovať ako gotický Vladiskavský sál, tak barokovú architektúru Nového kráľovského paláca alebo Plečnikovu prestavbu z obdobia 1. republiky.

Je preto dôležité zasahovať do hmotného dedičstva citlivo ale aj viesť kultivovanú diskusiu a zo strany odbornej verejnosti, prichádzať s konkrétnymi návrhmi a nie len domnienkami a pocitmi. Nakoniec je dôležité najmä realisticky zvážiť, aké sú alternatívy v prípade, že trváme na konzervovaní budov a či nehrozí, že len pridáme ďalšiu zrúcaninu k zanedbaným pražským vilám a nádražiam. Prístavby zo skla sú bežnou súčasťou historických budov po celej Európe a sú dôstojným kompromisom medzi funkciou a uchovaním pôvodnej budovy.

Jana Turanská, doktorandka na katedre histórie FF UP v Olomouci

12. 10. 2020